

214

OBWIESZCZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 7 kwietnia 1937 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 października 1930 r. o Krzyżu i Medalu Niepodległości.

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 10 marca 1937 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 października 1930 r. o Krzyżu i Medalu Niepodległości (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 117) ogłaszam w załączniku do obwieszczenia niniejszego jednolity tekst rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 października 1930 r. o Krzyżu i Medalu Niepodległości (Dz. U. R. P. Nr 75, poz. 591), z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych powołaną wyżej ustawą oraz ustawą z dnia 21 marca 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 216).

Prezes Rady Ministrów: *Stawoj Składkowski*

Załącznik do obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 kwietnia 1937 r. (poz. 214).

**ROZPORZADZENIE
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ**

z dnia 29 października 1930 r.

o Krzyżu i Medalu Niepodległości.

Na podstawie art. 44 ust. 5 Konstytucji postanawiam co następuje:

Art. 1.

(1) Ustanawia się „Krzyż Niepodległości” i „Medal Niepodległości” celem odznaczenia osób, które zasłużyły się czynnie dla niepodległości Ojczyzny w okresie przed wojną światową lub podczas jej trwania, oraz w okresie walk orężnych polskich w latach 1918—1921, z wyjątkiem wojny polsko-rosyjskiej na obszarze Polski.

(2) Krzyż i Medal Niepodległości mają charakter odznaczenia wojskowego.

Art. 2.

(1) „Krzyż Niepodległości” o wymiarach 4,2×4,2 cm składa się z 4 równych ramion o przekroju spłaszczonego ośmioboku, rozszerzonego na krańcach ramion, związanych pośrodku szczytami.

(2) Krzyż wykonany jest z metalu połączanego.

(3) Czołowa strona ramion krzyża pokryta jest czarną emalią, przedzieloną paskiem metalowym, na którym wyryty jest w kierunku

poziomym napis: „Bojownikom Niepodległości”, na czołowej zaś stronie szczytów znajduje się wyryty wizerunek Orła.

(4) „Medal Niepodległości” o średnicy 35 mm przedstawia na czołowej stronie w polu środkowym wyobrażenie trzech hydr, przebitych trzema mieczami. Całość zamknięta w podwójny otok, zawierający napis: „Bojownikom Niepodległości”. Na odwrocie w polu zamkniętym w pojedynczy otok umieszczone pośrodku litery: „R. P.”.

(5) Krzyż i Medal Niepodległości noszony jest na wstążce czarnej szerokości 3,7 cm o dwóch pionowych paskach czerwonych szerokości 0,3 cm na bokach wstążki.

Art. 3.

(1) Dla tych, którzy walczyli z bronią w ręku o Niepodległość Ojczyzny przed wojną światową lub poza szeregami armii względnie walką tą kierowali, może być przyznany „Krzyż Niepodległości z mieczami”.

(2) Krzyż Niepodległości z mieczami składa się z normalnego Krzyża Niepodległości oraz z wykonanych z metalu połączanego, a umieszczonych ponad krzyżem, lecz poniżej wstążki — dwóch skrzyżowanych mieczów, związanym ornamentem.

Art. 4.

(1) Krzyż i Medal Niepodległości nadaje Prezydent Rzeczypospolitej na przedstawienie Prezesa Rady Ministrów na podstawie wniosków Komitetu Krzyża i Medalu Niepodległości. Komitet ten składa się z pierwszych dziesięciu osób, którym Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów nada Krzyż Niepodległości.

(2) W razie ustąpienia członka Komitetu, Komitet powołuje nowego członka spośród odznaczonych Krzyżem Niepodległości.

(3) Komitet wybiera ze swego grona przewodniczącego, dwóch zastępców i sekretarza generalnego; sposób urzędowania Komitetu ustali regulamin uchwalony przez Komitet.

Art. 5.

(1) Odznaczeni Krzyżem lub Medalem Niepodległości otrzymują, oprócz odpowiedniej odznaki, dyplom.

(2) Przygotowanie dyplomu i wydanie odznaki, którą osoby odznaczone nabywają na koszt własny, zarządza przewodniczący Komitetu.

(3) Wykazy odznaczonych będą ogłaszane w gazecie rządowej.

Art. 6.

Krzyż Niepodległości zajmuje w kolejności orderów i odznaczeń polskich miejsce przed Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, zaś Medal Niepodległości przed srebrnym Krzyżem Zasługi.

Art. 7.

Krzyż i Medal Niepodległości można nadawać do dnia 30 czerwca 1938 r. na podstawie zgłoszeń złożonych najpóźniej do dnia 31 grudnia 1937 r.

Art. 8.

Komitet Krzyża i Medalu Niepodległości po zakończeniu prac rozwiązuje się własną uchwałą i przekazuje swoje archiwa Instytutowi Józefa Piłsudskiego, poświęconemu badaniu najnowszej historii Polski.

Art. 9.

Krzyż lub Medal Niepodległości traci się:
1) z mocy prawomocnego wyroku sądowego, powodującego utratę orderów i odznaczeń,
2) z mocy zatwierdzonego przez Prezydenta Rzeczypospolitej orzeczenia Sądu Honorowego odznaczonych Krzyżem lub Medalem Niepodległości.

Art. 10.

Sąd Honorowy orzeka utratę odznaczenia za czyny nie licujące z honorem.

Art. 11.

(1) Członkowie Sądu Honorowego powoływani będą spośród osób odznaczonych Krzyżem Niepodległości.

(2) Pierwszy skład Sądu Honorowego powoła Komitet Krzyża i Medalu Niepodległości.

(3) Z pierwszego składu ustępuje corocznie 1/3 członków Sądu w drodze losowania.

(4) Na miejsce członków ustępujących Sąd Honorowy powoływać będzie nowych członków na okres trzechletni.

(5) Członkowie ustępujący mogą być ponownie powoływani.

(6) Organizację Sądu Honorowego i tryb postępowania przed nim określi statut, opracowany przez Komitet i zatwierdzony przez Prezesa Rady Ministrów. Zmiany statutu przeprowadza na wniosek Sądu Honorowego Prezes Rady Ministrów.

Art. 12.

(1) Sąd Honorowy ma prawo wzywać osoby do stawienia się z oznajmieniem skutków, przewidzianych w art. 117 kodeksu postępowania karnego. Grzywnę za niestawiennictwo orzeka i przymusowe sprowadzenie zarządza właściwy sąd grodzki na wniosek Sądu Honorowego.

(2) W razie nieusprawiedliwionej odmowy zeznań, Sąd Honorowy zwraca się do właściwego sądu grodzkiego z wnioskiem o ukaranie świadka w myśl art. 118 kodeksu postępowania karnego.

(3) Sąd Honorowy może zwrócić się do miejscowego sądu grodzkiego o przesłuchanie świadka, zamieszkałego poza Warszawą.

(4) Sądowi Honorowemu należy przesyłać co do osób odznaczonych Krzyżem lub Medalem Niepodległości:

a) odpisy wyroków, skazujących za zbrodnie lub występki,

b) odpisy orzeczeń oficerskich sądów honorowych o wykluczeniu z korpusu oficerskiego,

c) odpisy orzeczeń dyscyplinarnych o przeniesieniu funkcjonariusza publicznego w stan spoczynku lub o wydaleniu go ze służby.

(5) Na żądanie Sądu Honorowego należy udzielić mu do przejrzania akta sprawy karnej, honorowej lub dyscyplinarnej.

Art. 13.

(1) O utracie Krzyża lub Medalu Niepodległości ogłasza się w gazecie rządowej.

(2) Odebrania odznaki, dyplomu i legitymacji dokonywają władze administracji ogólnej.

Art. 14.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Prezesowi Rady Ministrów.

Art. 15.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.